

EL PAISATGE DE CUNIT

El paisatge és la integració dels diferents elements físics que constitueixen el territori i d'interacció de l'home sobre el medi, que modifica i que fa el paisatge evolucionar en el decurs del temps.

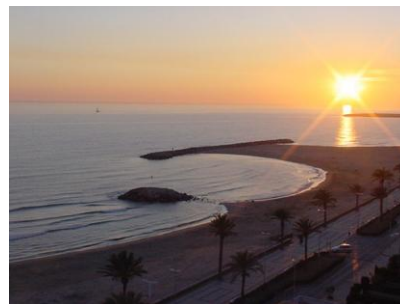
En cap cas podem definir el paisatge de Cunit de manera simple, concreta i única, donada la gran varietat del relleu i els diferents usos que té el territori, malgrat les dimensions reduïdes del municipi; conformant diversos paisatges característics de Cunit, que podem englobar-los en 4 grans grups.

a) Paisatge litoral

Sense cap mena de dubte la platja i el seu entorn constitueix un dels principals recursos turístics, ambientals i paisatgístics de Cunit. El front litoral de Cunit presenta una fesomia molt diferenciada dels municipis veïns i de bona part del litoral català, malgrat la reduïda longitud de línia marítima 2,5 Km.

Es tracta d'una platja contínua entre els límits de Calafell i Cubelles, de sorra fina i de pendent molt suau i presidida per 7 espigons o dics exempts, situats entre 150 i 250 metres de la línia de costa, que han generat una estructura de platges molt característica. És un front litoral totalment urbanitzat i amb la presència d'un passeig marítim rígid.

Aquests espigons construïts, entre els anys 1977 i 1983, que en el seu temps van constituir una clara alteració al paisatge litoral del Garraf i Baix Penedès, avui en dia es troben no només acceptats per la població, sinó que suposen un tret diferenciador del litoral de Cunit que li dona un aspecte característic de petites cales o badies semicirculars, que en principi redueixen l'onatge a sotavent dels dics malgrat que suposen entorn dels extrems dels espigons un risc pel bany donats els remolins que s'hi formen.

Espigons de Cunit

Sense cap mena de dubte els espigons són el principal tret paisatgístic del litoral de Cunit i una de les dues imatges que conformen el litoral, des de Cunit al mar. Mentre que a la inversa, del mar cap a Cunit, la imatge resultant és un front marítim totalment antropitzat amb un passeig estret, els habitatges se situen molt a prop del mar, d'altures variables i amb presència d'activitats d'hoteleria i restauració, per darrera de les quals sobresurten els relleus muntanyosos de la serralada litoral.

b) Paisatge urbà

Aquest correspondria a tota l'extensió urbana del municipi, des del nucli urbà amb més tradició i que ocupa bona part de la plana litoral, caracteritzat per habitatges plurifamiliars i unifamiliars adossats en filera en la major part de zones i algunes en que predomini els habitatges unifamiliars aïllats; fins les urbanitzacions sense continuïtat amb la trama urbana que comporta variacions de major pendent, més vegetació i amb habitatges unifamiliars aïllats gairebé exclusivament.

Casc antic de Cunit

Les imatges més característiques d'aquest paisatge urbà les trobaríem al centre del nucli urbà entorn a l'església i la Plaça Catalunya.

c) Paisatge agroforestal

Aquest es tracta possiblement de l'autèntic paisatge tradicional de Cunit, el que deixa més sobtat al visitant, al turisme de segona residència i al del model de turisme de sol i platja.

És l'herència del Cunit agrari constituït per un atractiu mosaic de peces de conreus, ja sigui de vinya, oliveres, fruiters o de cereals, ja que no son habituals als regadius amb planta d'horta; conjuntats per petites franges de vegetació mediterrània de muntanya baixa i amb l'atractiu de la presència d'algunes masies de notable entitat i de variats estils. Entre aquestes destaquen Cal Pla, Sant Antoni, Mas Peirot, Cal Santó i Puig de Tiula, sense oblidarles del Rectorat, la Gloria, Cal Torrents, Cal Cego o Vilaseca, avui dins del teixit urbà de Cunit.

També destaca en aquest sector el jaciment Ibèric del Fondo del Roig descobert arran de la construcció de l'autopista C-32 i que s'ha conservat donat el seu interès.

Paisatge agroforestal típic de Cunit, prop de cal Pla.

Aquest paisatge agroforestal és risc en patrimoni rural, no només per la presència de les masies detallades sinó per la presència de 4 exemplars de cabanes de pedra seca, poc habitual a Cunit i de major tradició en altres municipis més interiors del Baix Penedès i per la presència de marges de pedra seva, alguns d'ells de gran longitud i altura, per sobre dels 2 m. que servien per fer terrasses de conreu en pendents poc aptes inicialment per la pràctica agrícola.

d) Paisatge de Muntanya

Aquest se circumscriu a les zones més muntanyoses del municipi, caracteritzats per turons arrodonit, amb pendents notables, terrenys pedregosos i abundant vegetació que constitueix una de les zones més atractives properes al litoral i en excel·lent estat de conservació, que té continuïtat en el municipi de Cubelles i cap al Parc del Foix per un corredor biològic.

És un entorn localitzat de poca extensió però que transporta al visitant a un altre Cunit, al Cunit desconegut de gran part de la població i que permet efectuar diferents recorreguts d'interès paisatgístic per aquest entorn.

Destaquen els entorns de la Serra de Puig de Tiula i el Turó de l'Avenc com a més atractius i el Turó de Cal Santó com a més inaccessible, frondós i desconegut. Les millors panoràmiques d'aquest paisatge de muntanya s'assoleixen a la Carrerada de Santa Coloma, el sender que creua aquest àmbit de punta a punta, i el carener del turó de l'Avenc.

Es remarcable en aquest àmbit la presència de l'Avenc de Sant Antoni pel seu interès natural i paisatgístic, un petit avenc però que al tenir una entrada lateral, d'origen artificial a primers del segle XX, té més l'aspecte d'una cova. Té una profunditat de 40 metres en dues galeries i una altura que pot arribar als 3 metres en alguns punts. Hi ha exemplars de petites d'estalactites i restes que indiquen la presència d'exemplars més grans d'aquestes i d'estalagmites que van ser espoliades.

Elements característics

Malgrat les petites dimensions del terme, i de l'elevada superfície de la trama urbana, hi ha un seguit d'elements característics, alguns d'ells més singulars que altres, que destaquen per si sols i contribueixen a conformar el paisatge de Cunit o els diversos paisatges que s'han descrit anteriorment. Els elements més característics del paisatge de Cunit són els que es detallen, i s'integren en els paisatges anteriorment relacionat:

a) Del paisatge litoral.

El mar es sense cap mena de dubte el tret més destacable de Cunit i el principal atractiu del municipi, amb la seva característica platja gairebé continua en forma de cales i presidida per 7 espigons que diferencien el litoral de Cunit dels municipis del voltant. Aquest recurs paisatgístic i ambiental ha estat i, possiblement encara és, el motor del creixement i principal atractiu del municipi. Els espigons construïts entre els 1977 i 1982, amb la intenció de fixar la platja després de la construcció del Port de Segur i del de la Tèrmica, donen una identitat pròpia al litoral Cunitenc.

b) Del paisatge urbà.

L'element més destacable del Cunit urbà és l'absis de l'església parroquial de Sant Cristòfol, que datada del segle XIII amb el seu característic campanar no pas d'estil romànic sinó més aviat gòtic. El seu emplaçament i la urbanització de la Plaça Catalunya realcen l'estructura de l'edifici i el fan l'element patrimonial més destacable del municipi. Altres indrets d'interès paisatgístic són alguns racons del casc antic com la Plaça de Sant Sebastià.

Església de St. Sebastià.

c) Del paisatge agroforestal.

D'aquesta zona, força extensa del municipi, a part del mosaic que formen terres de conreu, cada cop menys treballades, i les petites masses boscoses que els envolten; destaquen sobretot els elements patrimonials que ha aportat la tradició agrícola del municipi. Així podem destacar:

- **Cabanes de pedra seca:**

Són un conjunt d'edificacions petites de planta circular o quadrada, formada per blocs de pedra autòctona, majoritàriament calcària, que servia de soplug i per desar eines agrícoles. A diferència del que passa a la resta de la comarca que són molt habituals i freqüents a Cunit n'hi ha pocs exemplars, possiblement per la proliferació de les masies i que ja no feia tan necessària l'existència d'aquestes petites edificacions. Les quatre que es conserven es troben una al sud de la Serra de Sant Antoni, dues a la Baronia i una a Mas Peirot.

- **Marges de pedra seca:**

Es tracta de construccions de pedra seca, algunes de gran extensió i altura, que tenien la finalitat d'aconseguir terrasses pel conreu en els vessants muntanyosos per tal de reduir el fort pendent. Els de major interès es troben al besant sud del Turó de l'Avenc, en que tenen una altura de més de 2 metres i una extensió considerable. Alguns d'ells es troben en molt bon estat de conservació i proliferen arreu del municipi. Són un element que es troba identificat i catalogat en el POUM de Cunit.

Mur de pedra seca fondo de l'Avenc

- **Les masies:**

Masia de Puig de Tiula

Es tracta d'uns elements de gran valor patrimonial i paisatgístic. La major part d'elles estan identificades i catalogades com a elements patrimonials a protegir i conservar. La seva tipologia es diversa i variada, ja que els usos a que estaven destinades també són diferents. Els estils van des de la tradicional masia catalana, estil a la que pertanyen masies com Cal Torrents, Cal Santó, Puig de Tiula o Vilaseca fins a masies d'estil colonial, com és el cas de la masia de Cal Pla.

Actualment algunes d'elles encara estan habitades, encara que majoritàriament tenen un ús més residencial que agrícola, com és el cas del Rectoret, Vila-seca, Mas Sentó i Puig de Tiula.

- **Poblat ibèric del Fondo del Roig:**

Descobert a finals de l'any 1995 durant els treballs de desbrossament per la construcció de l'autopista Pau Casals es va trobar aquest jaciment ibèric que data del s. III aC. El podem incloure com element d'interès paisatgístic i es troba en la zona de conreus del marge oest del terme. Es va procedir a preservar amb una elevació i lleugera modificació del traçat de l'autopista, amb la construcció d'un mirador per poder visitar-lo sense entrar directament en el seu àmbit per facilitar-ne la seva conservació.

Jaciment iber Fondo del Roig, s. I dC.

d) Del paisatge muntanyós.

El principal tret destacable es el conjunt natural que formen relleu i vegetació amb un paisatge característic de muntanya baixa, en excel·lent restat de conservació i d'ona notable extensió, amb una continuïtat de més de 250 ha. que tenen continuïtat en el terme de Cubelles i d'allà cap a l'embasament del Foix. Es tracta de l'autèntic pulmó verd que se situa en el marge dret del riu Foix, compartit entre Cuni o Cubelles, amb el valor afegit que manté encara connectivitat biològica amb el Parc del Foix i és la seva perllongació natural cap al mar. Més enllà dels valors paisatgístics i de vegetació trobem com a element més singular una petita formació calcària, l'Avenc de Sant Antoni.

- **Avenc de Sant Antoni:**

Avenc de Sant Antoni

Es tracta d'una cavitat natural en forma d'avenc, produïda per la meteorització del carbonat càlcic de la roca calcària pel procés de la descomposició per l'efecte de la filtració d'aigua, Malgrat ser un avenc com molts del que hi ha al massís del Garraf, aquest avenc ha sotmès la pressió de la mà de l'home i hi ha constància de la seva existència ja a finals del segle XIX. Actualment té més fisonomia de cova, ja que es va practicar una obertura lateral a primers del segle XX, ja que se'n va extreure terra per fer feixes de conreu al seu voltant, com així ho testimonien els marges de pedra seca que l'envolten, va servir de bodega i també s'hi van conrear xampinyons. Consta de 3 galeries, amb una longitud màxima d'uns 40 m., una de principal i 2 secundàries. Hi habiten ratpenats, una espècie protegida de fauna autòctona. S'hi troben restes de formacions calcàries, com estalactites, estalactites i columnes, tot i que força deteriorades i espoliades per l'acció de l'home.